

All things must pass (George Harrison, 1970)

L'efecte George Harrison

All things must pass, publicat el novembre de 1970, és el triple àlbum que va convertir a George Harrison en un geni per dret propi, una aventura magnífic que ja ha venut set milions d'exemplars i que encara crea admiració avui dia. De fet, és l'únic àlbum d'un membre de The Beatles en solitari que es pot comparar de tu a tu amb l'obra conjunta d'aquell grup, i és la conclusió lògica a allò que estaven aconseguint a l'àlbum *Abbey Road* just abans que el grup va implosionar.

Fins i tot amb el debat sobre si hauria d'haver estat només un doble àlbum, estem parlant d'una de les obres definitòries del rock. De fet, molts han mirat de replicar el so majestàtic d'aquest àlbum, però molt pocs s'han acostat a trobar la recepta. El mateix George Harrison tampoc no va aconseguir apropar-se de nou a aquesta màgia, tot i que en general va mantenir un nivell interessant i només va fallar de debò amb els seus àlbums de principis dels vuitanta *Somewhere in England* i *Gone troppo*, enregistrats quan l'apassionava molt més la Fórmula 1 que agafar una guitarra. George Harrison acumulava bones cançons descartades des de 1966, almenys. El pobre George estava frustrat fins a l'exasperació pel poc espai que se li concedia als discos dels Beatles, per quedar sempre postergat pels egos de John Lennon i Paul McCartney. Igualment, ell sembla haver-se aprofitat en part d'aquesta situació a còpia de fer assajar amb el grup cançons seves durant les sessions de *Get back* per tenir-les polides: en George ja parlava l'any 1969 d'un possible àlbum seu en solitari. En John i en Paul poc s'imaginaven el que estava germinant. De fet, les dues millors cançons de

l'àlbum Abbey Road són les d'en George.

I, sí, a un nivell molt profund, *All things must pass* és la conjunció de dues tendències molt contradictòries: la cerca de la felicitat i l'autorealització en la filosofia i la religió hindús, i l'emprenyament silenciats que a l'autor li provocava la seva posició dins dels Beatles. George Harrison sempre va ser un home molt contradictori. En tot cas, el triple àlbum resultant és un disc realment molt espiritual, però sense els excessos del posterior *Living in the material world*, un bon disc que pecava de ser molt moralista i que, després de cinquanta anys, comença a ser reivindicat com la petita obra mestra que és. En George va poder contractar com a productor el llegendari Phil Spector. En Phil és en gran manera responsable del so grandiosos de la majoria d'enregistraments, però en aquella època ell ja estava fora de control i bevia molt.

Harrison va haver-se de fer càrrec en solitari de les darreres fases de l'àlbum, que també mostren un nivell de producció envejable: ja era un autèntic autor. A les sessions del disc va participar un «qui és qui» de músics d'altíssim nivell, des de Ringo Starr a Klaus Voorman, passant per Peter Frampton, Billy Preston, Jim Price o Bobby Keys. De fet, si comptem a Eric Clapton, van tocar a les sessions tots els components del que encara no sabien que seria el grup Derek and the Dominos, que faria el també increïble doble àlbum *Layla and other assorted love songs* juntament amb el gran guitarrista Duane Allman. En una de les sessions per a *Art of Dying* hi va tocar de percussionista el després famosíssim Phil Collins, però aparentment no li van engegar el micròfon. Per cert, durant les sessions es va produir també una inesperada visita de John Lennon i Yoko Ono a l'estudi. En George no s'ho va agafar massa bé, i definitivament aquella visita no va ser una de les millors idees de Lennon: Harrison volia la independència.

La primera cara d'*All things must pass* és la millor. Comença amb una notable i suau cançó de benvinguda escrita a mitges amb Bob Dylan, "I'd have you anytime", immediatament seguida per una cançó tan famosa com "My sweet Lord", que va ser desenvolupada en jams amb altres músics. Sembla que de manera accidental, "My sweet Lord" copia la melodia i els acords de "He's so fine" de The Chiffons, i cal dir que "He's so fine", publicada el 1963, és un més que digne single de l'era dels grups de noies del que en recomano l'escolta. Però "My sweet Lord" supera amb escreix a "He's so fine", tant per la densitat i potència de la producció com per la profunditat de la lletra de Harrison adreçada a la divinitat. La que sigui. George Harrison acaba de definir l'autèntic pol positiu d'aquest projecte.

Després arriba "*Wah-wah*", la cançó que George Harrison va compondre en marxar de les sessions del projecte dels Beatles *Get back* el gener de 1969. Amb una potent producció amb el mur de so definit per Phil Spector, ens trobem davant l'exposició clara de la motivació subjacent del projecte: en aquesta cançó, en George li diu de tot a Paul McCartney. És la discussió que aquell dia en George només va poder tenir de manera molt curiosa davant de les càmeres de l'equip de Michael Lindsay-Hogg. George Harrison bullia per dins: de beatle tranquil, res de res. La cara acaba amb el moment més esplendorós del disc, "Isn't it a pity (version one)", un tema èpic orquestral amb què Harrison torna al seu mode més filosòfic, aquest cop amb un cert pessimisme. Va ser single del disc, i hauria d'haver tingut tant d'èxit com "My sweet Lord". Poques vegades dues cançons així comparteixen la mateixa cara d'un elapè. La segona cara comença amb l'altre hit de l'àlbum, "What Is life", i és també immillorable. Portem cinc cançons, i ja només amb aquestes cinc n'hi ha prou perquè el disc passi a la història de la música. La resta de les cares segona i tercera, de molt bon nivell, inclou moltes cançons de base

acústica. Un exemple és la senzilla i atractiva "Apple scruffs", dedicada a les fans dels Beatles que sempre els esperaven davant dels estudis d'Abbey Road. O també una austera versió de Bob Dylan ("If not for you"), un gran i molt potent tema rock ("Awaiting on you all"), i la preciosa cançó titular, una meditació orquestral sobre el pas del temps i la finitud de tot (sí, la lletra és preciosa). De les cares enregistrades en estudi d'una manera convencional, la menys ben resolta és la quarta. Comença amb "I dig love", una cançó amb una molt bona idea musical, però amb una lletra molt senzilla que potser desmereix una mica el resultat final. "Art of dying" és molt millor, un altre dels rock potents que puntuen alt en el disc. Llavors, segons la meva opinió, ve l'únic punt realment dèbil dels dos àlbums d'estudi: no del tot satisfet amb la versió orquestral d'"Isn't it a pity", en George va reunir els músics per a una versió sense ornaments i més espontània, i al final va decidir incloure les dues a l'àlbum per a remarcar el caràcter de peça central que la cançó tenia a l'àlbum. Però aquesta segona versió simplement sona sobrera: no refacis mai la perfecció. La cara, per sort, acaba amb una bona cançó espiritual, "Hear me, Lord", amb una lletra adequadament dramàtica i una música i producció a l'alçada. El triple àlbum es completa, no cal dir-ho, amb un tercer LP en què s'immortalitzen les jams. Durant les sessions, els músics improvisaven sovint amb les cintes en marxa (els mateixos Beatles havien iniciat l'escola de "tingueu sempre les cintes en marxa" perquè es podien capturar moments molt bons). En George, com a agraïment a tots aquells músics que l'havien acompanyat en aquesta aventura, tenia molt clar que havia de publicar aquestes jams. Però si les intercalava amb les cançons de l'àlbum, el resultat perdia focus. Solució: un LP de jams que inclou també la gravació "It's Johnny's birthday" (John Lennon va fer trenta anys el 9 d'octubre de 1970) i alguns efectes de sintetitzador trets del seu anterior Electronic sound. El resultat ha estat considerat sempre com a prescindible,

amb certa justificació: en ser jams (posar-se a tocar sobre un acord o una roda d'acords amb el propòsit de divertir-se), el que escoltem és sòlid i definitivament ben tocat, però sense un focus o propòsit. El públic general pot pensar: ¿on són les cançons? I molts ens hem preguntat si no es podia haver fet una mica més d'esforç omplint aquest tercer disc amb cançons, perquè encara n'hi havia unes quantes en forma de delicioses demos. De fet, les demos de George Harrison per a aquest projecte són tan bones que un tercer disc amb almenys una cara de demos era perfectament possible sense afectar la qualitat del conjunt. A més, cal comentar la demo "Nowhere to go", una confessió a cor obert sobre estar cremat de ser un beatle, una cançó que es va intentar elaborar durant les sessions sense arribar a concretar-se, i una gran cançó que sempre li faltarà a *All things must pass*. Acabaré amb una breu anàlisi de l'arranjament de la versió orquestral d'"Isn't it a pity", una cançó en Sol Major. Al principi de la cançó, sentim una celestial combinació de pianos i guitarres. Aquí, les parts de piano estan tocadetes en negres, els acords es fan a tres veus i es dobla tot a l'octava inferior. Per sota, les guitarres acústiques toquen els acords en corxeres, amb algun trencament ocasional del ritme per a afegir varietat. N'hi ha prou per saber que estem davant d'una cançó molt gran. Damunt d'això, George Harrison canta la primera estrofa i enllaça a la segona estrofa per damunt d'una potent entrada de bateria (carregada de greus) que entra quasi a la vegada que el baix elèctric: això ja és tot un caramel. Acaba la segona estrofa i entra una breu melodia de vents, seguida d'un dels millors solos de George Harrison en estil slide guitar (tocar amb una barra d'acer sense tocar els trasts de la guitarra, el que possibilita glissandi i una manera de tocar molt fluida). Tercera estrofa, ja amb tota l'orquestra al darrere, i comença la fosa final: segurament George Harrison volia la seva "Hey Jude" aquí, i tenim una llarga fosa amb en George repetint "What a pity" i doblant-se a si mateix una octava per sota. A més, a

**Diputació
Barcelona**

*Xarxa de Biblioteques
Municipals*

mitja fosa, entra un cor d'en George amb els altres músics presents cantant "la, la, la" per completar l'efecte. Tot junt conforma un dels arranjaments més majestuosos de la història del rock, combinació de les inventives creatives de George Harrison, Phil Spector i l'arranjador Richard Hewson.

Crítica elaborada per Lluís Paloma 'Patinet' de la **Biblioteca Central de Terrassa** en el marc del projecte Va de música.